

Vlaams
Parlement

vergadering **C200 – OND21**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 7 april 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Cindy Franssen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de VLIOM-databank (Vlaamse instellingen, organen en mandaten) - 1627 (2010-2011)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Elisabeth Meuleman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het plaatsgebrek in de Antwerpse kleuterscholen - 1410 (2010-2011)	5
Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de bedreigde ontwikkelingsprojecten van de Vlaamse universiteiten - 1381 (2010-2011)	10
Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over geweld op school - 1624 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over gewelddelicten op scholen - 1653 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het stijgend aantal gewelddelicten op school - 1704 (2010-2011)	12

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert**Vraag om uitleg van mevrouw Cindy Franssen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de VLIOM-databank (Vlaamse instellingen, organen en mandaten) - 1627 (2010-2011)**

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Voorzitter, de verhoging van een evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in adviesorganen van de Vlaamse overheid en in de bestuursorganen van Vlaamse publiekrechtelijke rechtspersonen is een principe dat is opgenomen in het Vlaams regeerakkoord 2009-2014. De minister heeft dit principe ook opgenomen in zijn beleidsnota 2009-2014 en in zijn beleidsbrief 2010-2011.

Het gaat eigenlijk om meer dan een principe. Het is een decretale verplichting. Het decreet van 13 juli 2007 houdende de bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid, beter bekend als het MEP-decreet, verplicht ons dit te doen. Op uiterlijk 1 januari 2009 moest de samenstelling van alle advies- en bestuursorganen die voor de inwerkingtreding van het decreet werden opgericht, aan de quotumbepaling zijn aangepast. Het decreet voorziet, voor alle duidelijkheid, ook in een uitzonderingsprocedure.

De beleidsnota van de minister is duidelijk. Op basis van de gegevens in de databank Vlaamse Instellingen, Organen en Mandaten, de zogenaamde VLIOM-databank, blijkt dat zeker een op vier organen niet evenwichtig is samengesteld. In de beleidsbrief 2010-2011 staat te lezen dat, ondanks de bekendmakingsactie van de administratie Gelijke Kansen eind 2008, uit steekproeven blijkt dat er nog steeds organen zijn die niet correct zijn samengesteld. Het is dan ook noodzakelijk de stand van zaken nauwgezet te monitoren. De repercussies van een niet-naleving van het decreet zijn immers niet min. Indien het advies- of bestuursorgaan niet aan de decretale verplichting voldoet, zijn alle adviezen en beslissingen ongeldig.

De administratie Gelijke Kansen, die de samenstelling op continue basis opvolgt en organen aanspoort die niet in orde zijn, zou jaarlijks een verslag opstellen en jaarlijks over de voortgang aan het Vlaams Parlement rapporteren. Om de stand van zaken adequaat te kunnen monitoren, is het belangrijk dat de VLIOM-databank over volledige en actuele gegevens beschikt. De databank moet operationeel zijn. Dit is een eerste en noodzakelijke stap om een zicht te krijgen op de samenstelling van alle advies- of bestuursorganen.

De minister heeft in zijn beleidsbrief duidelijk gesteld dat dit nog niet het geval is. Hij heeft ook aangekondigd dat hij het verslag over de voortgang in de loop van het voorjaar van 2011 bekend zou maken. Ondertussen is de databank nog steeds niet van volledige en actuele gegevens voorzien.

Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot de operationaliteit van de VLIOM-databank? Wanneer plant u een rapportage over de VLIOM-databank? Dit moet ons in staat stellen de uitvoering van het MEP-decreet te evalueren en, waar nodig, verdere concrete stappen te zetten. Hebt u zicht op de uitwerking van de uitzonderingsprocedure? Wat is de impact hiervan op het algemeen principe?

In welke mate levert de VLIOM-databank accurate data over de minimaal verplichte samenstelling van advies- en bestuursorganen? Komen die data overeen met de steekproeven? Blijkbaar is nog steeds een op vier advies- en bestuursorganen ongeldig samengesteld. Welke initiatieven plant u in dit verband?

Wat zal, zodra de VLIOM-databank duidelijkheid over de samenstelling van alle advies- en bestuursorganen verstrekt, de impact zijn van de in het decreet voorziene repercussies op de geldigheid van adviezen en beslissingen uit het verleden en in de toekomst?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, de VLIOM-databank is sinds februari 2011 technisch operationeel. Er kunnen rapporten worden gegenereerd van de organen die conform het MEP-decreet moeten worden samengesteld. De gegevens in de VLIOM-databank zijn momenteel helaas nog onvolledig. De betrokken diensten en ministers vullen de gegevens immers niet correct in.

Een rapportage die de opvolging van het MEP-decreet in kaart brengt, zal in de loop van 2011 worden uitgevoerd. Ik heb vastgesteld dat de databank onvoldoende actuele gegevens bevat om een kwaliteitsvol rapport te genereren. Ik stel de rapportering dan ook uit. Op dit ogenblik zou een rapport een vertekend beeld geven. Bovendien wil ik de overige leden van de Vlaamse Regering de kans bieden de gegevens aan te vullen en te verbeteren.

Ten laatste in de week na de paasvakantie zal ik de overige leden van de Vlaamse Regering schriftelijk vragen de VLIOM-databank na te kijken en aan te vullen. Ik zal aan die brief een overzicht toevoegen van alle organen die volgens de VLIOM-databank onder de bevoegdheid van de aangeschreven minister vallen.

Het is aan elke minister om, in uitvoering van het engagement betreffende de toepassing van de open coördinatiemethode, na te kijken of de lijst met organen klopt en of alle recente gegevens correct in de VLIOM-databank zijn ingevoerd. Ze zullen hiervoor met de betrokken administraties en met de aangestelde contactpersonen moeten samenwerken. De afdeling Kanselarij van het Departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid (DAR) heeft de contactpersonen van de VLIOM-databank halverwege februari 2011 al op de hoogte gebracht. Nu de VLIOM-databank opnieuw operationeel is, kunnen de contactpersonen de databank zelf consulteren en de toegewezen organen opvolgen.

Het is onze bedoeling de VLIOM-databank tegen de zomer van 2011 voldoende aan te vullen. Dit moet toelaten in het najaar van 2011 een rapport met een stand van zaken op te stellen. Ik zal dit rapport uiteraard aan het Vlaams Parlement overmaken.

De uitzonderingsprocedure biedt organen die kunnen aantonen dat ze niet voldoende leden van het ondervertegenwoordigde geslacht kunnen aanstellen, de mogelijkheid af te wijken van de eenderde-tweederderegule af te wijken. Dit staat in het uitvoeringsbesluit van 26 oktober 2007.

Op dit ogenblik wordt slechts weinig van deze procedure gebruikgemaakt. Mijn administratie ontvangt slechts enkele aanvragen per jaar. Om een afwijking aan te vragen, moet een orgaan een uitgebreide argumentatie opbouwen en bewijzen dat de nodige inspanningen zijn geleverd om aan de verplichting inzake de evenwichtige vertegenwoordiging te voldoen. Enkel indien het voor het orgaan daadwerkelijk onmogelijk is conform het MEP-decreet te worden samengesteld, is een afwijking mogelijk.

Aangezien de uitzonderingsprocedure slechts weinig wordt gebruikt, is de impact op het algemene principe van de evenwichtige vertegenwoordiging klein. Het zal mevrouw Franssen trouwens plezieren dat ik niet langer vrouwenpolitie – zoals ik dat in het begin wel eens al lachend omschreef – hoeft te spelen. Ik speel nu ook mannenpolitie. Het gebeurt immers dat er te weinig mannen aanwezig zijn. Dat is een voordeel van de evolutie. We proberen hier in elk geval op te letten als dit punt op de regeringsagenda terechtkomt. Ik heb al aanpassingen laten doorvoeren.

De in de vraagstelling aangehaalde steekproeven zijn in 2009 uit de VLIOM-databank gehaald. Aangezien we pas in februari 2011 hebben gemerkt dat de databank onvoldoende gegevens bevat, wens ik hierover geen nieuwe uitspraken te doen of een vertekend beeld te schetsen. Ik hoop dat we in het najaar over een duidelijker rapport zullen beschikken.

De adviezen en beslissingen van organen die niet aan de decretale verplichting voldoen, zijn niet rechtsgeldig. De VLIOM-databank is vrij consulteerbaar. Iedereen kan nagaan of een orgaan rechtsgeldig is samengesteld of de gegevens van een orgaan opvragen. Indien een

orgaan niet rechtsgeldig is samengesteld, kan elke belanghebbende de beslissingen of adviezen van dat orgaan op basis van dit argument aanvechten.

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Ik dank de minister voor het antwoord. Ik begrijp dat het om een coördinerende bevoegdheid gaat en dat de overige ministers hier een rol in spelen. Ik zal niet nalaten, vanuit mijn parlementaire bevoegdheid, ook bij hen op het gaspedaal te duwen.

Minister, het is een goede zaak dat de VLIOM-databank eindelijk operationeel is. De gegevens moeten nu accurater worden. Iedereen kan deze databank raadplegen. Weet u of op basis hiervan al beslissingen zijn aangeklaagd?

Minister Pascal Smet: Ik denk het niet. Het is ook moeilijk voor ons zoiets te weten. We houden immers niet al deze dossiers bij.

Mevrouw Cindy Franssen: Ik snap dat de minister hier niet onmiddellijk een antwoord op kan geven. We blijven dit in elk geval verder opvolgen. Ik hoop dat we in het najaar een ernstige vooruitgang van de evenwichtige samenstelling van advies- en bestuursorganen zullen kunnen waarnemen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Elisabeth Meuleman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het plaatsgebrek in de Antwerpse kleuterscholen - 1410 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Recent gingen de aanmeldingen voor de Antwerpse kleuter-, lagere en basisscholen voor het schooljaar 2011-2012 van start. Ouders die een kind willen inschrijven in een school waar al een broer of zus is ingeschreven, konden hun kind aanmelden vanaf 19 januari 2011, vanaf 14 uur.

Op dinsdag 16 februari vanaf 14 uur konden ouders hun kind aanmelden in een school waar nog geen broer of zus is ingeschreven. Vrijwel onmiddellijk bleek dat er vooral in de kleuterscholen een probleem was met het aantal beschikbare plaatsen. Van de 171 Antwerpse kleuterscholen zijn er 41 waarvan de eerste, tweede en derde kleuterklas al helemaal volzet waren. Gelukkig was er in de meeste kleuterscholen nog wel plaats in de instapklasjes, met uitzondering van zes scholen.

Ondanks de voorrangsregel voor ouders van kinderen die al een broer of zus op dezelfde school hebben, vonden 285 onder hen geen plaats, met schrijvende verhalen tot gevolg. In de krant stonden een aantal getuigenissen van ouders die vijf scholen hadden geprobeerd en vijf weigeringen hadden gekregen. Zij hebben de nummers 20, 44, 37, 14, 125 op de wachtlijst en zijn dan ook radeloos.

Zij die er niet in geslaagd zijn hun kind in te schrijven op dezelfde school als broer of zus, zullen dus heen en weer moeten pendelen tussen twee scholen.

Minister, het systeem voorziet erin dat ouders die tegen 15 februari geen plaats vonden in een school van broer of zus, persoonlijk gecontacteerd zouden worden door medewerkers van de Studiewijzer. Zij moesten hun kind dan vanaf 16 februari nogmaals aanmelden, ditmaal in een andere school. Op dat moment maken zij dus deel uit van de aanmelders zonder voorrangsregeling voor broers en zussen. In welke mate wordt er bij de toekenning van een school rekening gehouden met het feit dat deze mensen zullen moeten pendelen tussen twee scholen? Dreigt in dit verband de vrije schoolkeuze niet in het gedrang te komen?

Volgens een artikel in De Standaard van maandag 21 februari is de kans dat kansarmen een plaatsje vinden in de school van hun keuze, veel kleiner dan voor niet-kansarmen. Hebt u zicht op het sociaal profiel van de leerlingen die tot nu toe nog geen plaatsje hebben gevonden in de school van hun keuze?

Hebt u zicht op het profiel van de scholen waarvan de eerste, tweede en derde kleuterklas nu al helemaal volzet zijn?

Was deze situatie verwacht? Had de Taskforce Capaciteit dit op voorhand ingeschat?

Zijn dit scholen waar zich ook eerder al een capaciteitstekort voordeed? Kunnen maatregelen worden genomen om deze situatie tegen te gaan?

Drie Antwerpse scholen plannen momenteel nieuwe kleuterscholen. In welke mate zal dit een antwoord bieden op het huidige probleem? Zijn op dit moment al gelijkaardige problemen gekend in andere steden?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: De vragen van mevrouw Meuleman zijn zeker pertinent. Ik vermoed echter dat er al een evolutie heeft plaatsgevonden omdat de vraag al redelijk oud is.

Het treft me dat het weer de kleuters zijn op wie we willen inzetten om een schoolcarrière te garanderen. Wie zijn sociaal-economische afkomst niet echt meeheeft, valt volgens het artikel in De Standaard mee uit de boot. Is die informatie juist?

De N-VA heeft al eerder gezegd dat er moet worden ingezet op de buurtschool, die een afspiegeling moet zijn van de buurt, de maatschappij waar die school gevestigd is. Kan daar rekening mee worden gehouden? Doet u een extra inspanning om die afspiegeling extra in de verf te zetten?

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Ik sluit me aan bij deze vraag. Minister, ik weet dat u al heel wat inspanningen hebt gedaan en dat er extra investeringen zijn gebeurd. De taskforce draait op volle toeren. Antwerps onderwijsschepen Voorhamme nuanceert de cijfers uit de krant. Eigenlijk weten we nog niet hoe we er momenteel voor staan, aldus de heer Voorhamme. Ik ben echter benieuwd naar uw antwoord, minister, want de problematiek blijkt toch aan te houden. Op langere termijn zullen dan ook serieuze investeringen nodig zijn.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Eigenlijk zouden we de heer Voorhamme moeten feliciteren dat hij er opnieuw in slaagt om als schepen van Onderwijs zijn dossier te laten bespreken in het Vlaams Parlement. Op dat vlak is hij zeker en vast alerter dan een aantal schepenen van Onderwijs in sommige centrumsteden en landelijke gemeenten. Daarmee heb ik niet gezegd dat er geen probleem is. Ik wil de zaken echter wel in de juiste verhoudingen zien.

Minister, ik wil ook mijn suggestie herhalen wetende dat er een aantal problemen zijn, zeker in de grootsteden maar ook in de centrumsteden en de andere gemeenten, wetende wat uw budget slechts is en wetende waarmee u allemaal wordt geconfronteerd. Misschien moet u erover nadenken om de extra middelen van het grootstedenbeleid en het stedenbeleid in deze richting te oriënteren waardoor ze vooral worden ingezet voor kinderen en jongeren. Ik denk dan effectief aan onderwijs en kinderopvang.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De ouders zijn persoonlijk gecontacteerd door medewerkers van de Studiewijzer. Zij moesten hun kind vanaf 16 februari opnieuw aanmelden in de reguliere aanmeldingsperiode. Bij deze aanmelding hadden zij geen voorrang meer. Er wordt dan bij de toekenning ook geen rekening gehouden met het feit dat zij zullen moeten pendelen tussen verschillende scholen.

De broers en zussen die geboren werden in 2009 en die tijdens het schooljaar 2011-2012 zullen instappen, konden allemaal ingeschreven worden in de school van voorkeur. Dat was niet altijd mogelijk voor kinderen die in 2008 en vroeger geboren werden. Deze klassen zaten dikwijls al vol.

Hoe dan ook staan broers en zussen die niet gunstig geplaatst waren, boven aan de weigeringslijsten van de school waarvoor zij zich hebben aangemeld. Zij kunnen niet van deze plaatsen verdrongen worden door kinderen die zich pas in de algemene periode hebben aangemeld.

Indien na 16 februari kinderen aangemeld worden voor andere scholen, zullen zij daar de gewone plaats in de rangorde krijgen volgens de gehanteerde criteria. Deze werkwijze brengt de vrije schoolkeuze niet in het gedrang aangezien er geen school kan worden toegekend die niet door de ouders zelf gekozen is.

Momenteel hebben wij nog geen zicht op het sociaal profiel van de leerlingen die tot nu toe geen plaats gevonden hebben in een school. In elk geval blijkt uit de evaluatie van de aanmeldingsperiode voor het schooljaar 2010-2011 dat de GOK-leerlingen in de aanmeldingen nog iets sterker vertegenwoordigd waren dan dat in de algemene schoolpopulatie het geval was. Dit duidt dus zeker niet op minder kansen, eerder op meer kansen als gevolg van een goede informatie- en ondersteuningscampagne die mede vanuit de belangenorganisaties van kansarmen ondersteund werd.

Momenteel hebben wij nog geen zicht op het profiel van de scholen waarvan een aantal klassen volzet zijn. Dat is nog te vroeg.

Om een goed beeld te krijgen van de extra plaatsen, moeten drie soorten oplossingen beschouwd worden: extra stoeltjes, extra lokalen en in laatste instantie extra vestigingsplaatsen of extra scholen.

De taskforce werkt proactief en heeft in een uitbreiding van de capaciteit voorzien. Voor het schooljaar 2011-2012 worden door de verschillende onderwijsnetten 587 bijkomende plaatsen gecreëerd. Dit staat nog los van de eventuele oprichting van bijkomende scholen. Ook voor de volgende schooljaren werd een prognose gemaakt van de te verwachten schoolbevolkingscijfers. Iedereen is er zich van bewust dat de scholen intern niet kunnen blijven uitbreiden, maar dat er in de toekomst extra schoolinfrastructuur zal moeten worden bijgebouwd. Voor Antwerpen komt dat dit jaar neer op een bijkomende investering van 2,4 miljoen euro.

Wat Gent betreft, is er in het gentlemen's agreement afgesproken dat scholen broers en zussen geboren in 2009 niet mogen weigeren en dat de school hen in overtal zal opnemen. In Brussel zijn er tot op vandaag geen weigeringen vastgesteld van broers en zussen geboren in 2009. Daar zullen we pas midden april weten wat de situatie precies is. Het is nu nog iets te vroeg om alles correct te kunnen inschatten. Dat zal de komende weken gebeuren.

Als er vrije schoolkeuze is en ouders dus kunnen kiezen, dan zijn er altijd momenten waarop het moeilijk zal zijn om een school te vinden. In sommige andere landen wijst de overheid buurtscholen aan. Daar is geen sprake van keuze. Het gevolg van de vrije schoolkeuze hier is dat men soms in gespannen situaties terechtkomt, als men bijvoorbeeld in een stedelijke omgeving niet zomaar scholen bij kan bouwen wegens het ruimtelijke aspect. We voorzien echter in voldoende geld om de nood aan plaatsen in te vullen.

Voorzitter, ik heb begrepen dat de commissie op 29 april naar Antwerpen gaat om de acute nood ter plaatse te kunnen vaststellen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister, ik begrijp dat het nog wat te vroeg is en dat u nog niet veel zicht hebt op andere steden en problemen. U hebt enkel nog Gent vernoemd, waar het opnemen van broers en zussen in overtal in scholen dan misschien ook wel verontrustend

is. Kunnen we deze zaak van dichtbij opvolgen en monitoren? Is het mogelijk om, zodra de cijfers er zijn, een overzicht te krijgen, en dit voor het einde van dit werkjaar en dus voor het begin van het volgende schooljaar, zodat we deze zaak kunnen blijven opvolgen?

Minister Pascal Smet: Er is ook een vooruitgangsrapportage gevraagd. Daar moet nog een datum voor worden vastgelegd. Dat kan op dat moment gebeuren. Wat heel specifiek de stad Antwerpen betreft, denk ik dat schepen Voorhamme wel in staat zal zijn om op 29 april al iets meer informatie te geven.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind het wel wat eigenaardig dat u momenteel geen zicht hebt op het profiel van die leerlingen. Er wordt zoveel reclame gemaakt, met folder en uitnodiging, om kindjes die 2,5 jaar worden, naar school te halen, terwijl er eigenlijk niet genoeg plaatsen zijn. Ik vraag me dan ook af hoe nauwgezet u deze zaak opvolgt. Is daar permanent een werkgroep mee bezig?

Minister Pascal Smet: We zijn zelfs bezig met een meerjarenplan. Antwerpen en Gent zijn het verst gevorderd. We weten nu hoeveel Gent bijvoorbeeld vraagt. Dit jaar is dat 200.000 euro. Volgend jaar zal dat iets meer zijn dan 2 miljoen euro. Dat is een prognose. Het blijft afwachten hoe dit wordt ingevuld. Er zijn immers tal van factoren die kunnen meespelen. Dat wordt allemaal goed opgevolgd. Bovendien hebben we aan de Studiedienst van de Vlaamse Regering gevraagd om dit uit te werken en per jaar te monitoren, niet zozeer op arrondissementsniveau maar op het niveau van steden en wijken. Zij kunnen nu per wijk voorspellen wat de noden zullen zijn. Wij weten dus nu waar er bijkomende plaatsen zullen worden gecreëerd.

In Antwerpen bijvoorbeeld is er een permanent overleg in de onderwijsraad tussen de stedelijke overheid en de verschillende onderwijsverstrekkers.

De heer De Meyer had het onlangs over een aantal containers in Antwerpen die niet worden gebruikt. Hij vond dat erg. Hier wordt nu gesuggereerd dat er in meer capaciteit moet worden voorzien. Dan komt men echter in een spanningsveld terecht. Wij proberen de behoefte die vanuit de stedelijke overheid wordt geformuleerd, te beantwoorden.

Momenteel is de Vlaamse Regering bezig met de begrotingscontrole. De komende weken zal dan ook duidelijk zijn hoeveel extra middelen er naar capaciteit zullen gaan. Bij de begrotingsopmaak was afgesproken om 1 miljoen euro in te schrijven in de begroting. Aan de hand van de concrete dossiers wordt daar tijdens de begrotingscontrole een ander cijfer op geplakt. Dat wordt momenteel besproken in de Vlaamse Regering. Ik verwacht dat we daar eind deze maand mee klaar zullen zijn.

Mevrouw Vera Celis: Minister, ik ben alleen maar heel bezorgd. Het is een grootstedelijke problematiek. Als ik echter de cijfers zie van Geel, dat nog niets eens een centrumstad is, dan stel ik vast dat er geen capaciteitsprobleem is, maar dat de klasjes wel eivol zitten.

Minister Pascal Smet: Ik heb vorige keer uitgelegd hoe we dit hebben aangepakt. De regiefunctie ligt bij de lokale overheid. De Vlaamse overheid kan immers niet alles overnemen. Alle diensten staan ter beschikking van die lokale overheden om cijfers te controleren, bijkomende cijfers te geven, acties te ondernemen enzovoort. Ik zal daar in het late voorjaar een geactualiseerd overzicht van geven.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, u stelt me gerust. Ik weet dat er momenteel in Antwerpen en Gent heel ernstig wordt gewerkt. Men volgt daar alles op de voet op.

Mijn vraag is of we genoeg leerkrachten hebben om alle bijkomende klasjes op te vullen. We lezen altijd over bijkomende schoolgebouwen, extra stoeltjes in de klas, maar hoe zit het eigenlijk met de leerkrachten en het omkaderende korps?

Minister Pascal Smet: In het lager onderwijs is er op dit moment een licht overschot. Voor het kleuteronderwijs is er vooral in de stad Antwerpen een probleem. De lokale overheid organiseert daar bijzondere acties en rekruteert. Het is niet het Ministerie van Onderwijs dat leerkrachten aanwerft. Het is geen centraal aangestuurd systeem, het zijn de inrichtende machten die dat doen. In Antwerpen tracht men dat op een gecoördineerde manier te doen. Daarbij kijkt men zelfs over de grens, naar Nederland, dat blijkbaar een overschot heeft.

Ik wil het probleem niet minimaliseren, maar voor de kleutertjes is er ook altijd de escape van de kinderverzorgsters. Dat is geen goede oplossing, maar het is wel een mogelijkheid waar ook in het verleden al gebruik van is gemaakt. Ik ben het er wel mee eens dat het niet de meest wenselijke oplossing is. Het probleem wordt doorgeschoven naar de kinderopvang, waar dan opnieuw problemen kunnen ontstaan.

We gaan dit ook met de vakbonden bekijken. Het betreft hier een mentaliteitsgegeven. De overheid beslist niet wie wat gaat studeren. We zullen het daar in het leerkrachten-loopbaanpact dat opstart na de paasvakantie, nog over hebben. In afwachting daarvan is het de lokale overheid die de lokale markt samen met de VDAB aanspreekt. Het is heel belangrijk dat ook de sensibilisering op lokaal niveau gebeurt. Ik geloof niet in campagnes van de overheid waarbij de overheid mensen stimuleert om leerkracht te worden. Dat moet worden aangestuurd door de secundaire scholen, de hogescholen, de VDAB en andere partners in de lokale gemeenschap.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik wil twee nuances aanbrengen. Het is inderdaad zo dat in Antwerpen en Gent de regierol het best wordt vervuld. Dat is niet toevallig. Toevallig zijn dat twee steden met een heel groot stedelijk onderwijs. Zij hebben vanuit het stadsbestuur een heel goed zicht op de ontwikkeling van hun eigen net. Gisteren hadden we een discussie over Brussel. Uit uw betoog bleek dat het daar veel moeilijker loopt met die regierol. Daarbij wil ik niemand culpabiliseren.

Ik heb de steden en gemeenten bekeken die waren gemeld in de reeks van steden en gemeenten met capaciteitsproblemen. Daar is het veel moeilijker om alle problemen in kaart te brengen, niet omdat er geen goodwill is maar omdat de structuren er helemaal anders zijn. Wanneer steden en gemeenten een beperkt stedelijk of gemeentelijk onderwijs hebben, dan moeten zij een beroep doen op het gemeenschapsonderwijs dat vrij centraal wordt geleid. Daarmee vel ik geen oordeel. Ik stel alleen vast hoe het functioneert.

Wat het vrij onderwijs betreft, met zijn vele schoolbesturen en inrichtende machten, is het soms nog moeilijker om alles op korte termijn in kaart te brengen. Het model zoals het nu is, functioneert het best in steden waar er een sterk stedelijk of gemeentelijk onderwijs is. Ik zou willen vragen om daar rekening mee te houden en het aantal andere problemen dat op ons afkomt, niet te onderschatten.

Minister, we hebben al meermaal gediscussieerd over de containers in Antwerpen. U weet ook dat die niet zijn geplaatst als reserve voor het jaar nadien. Ze stonden er om nu reeds kinderen te huisvesten. Die containers werden volgens u niet verankerd waardoor er volgens sommigen niet gebouwd zou zijn. Dat is volgens mij niet het geval. Daarover verschillen we duidelijk van mening.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Minister, mevrouw Deckx stelde u een terechte vraag over de leerkrachten. U antwoordt daarop dat u de leerkrachten niet aanstelt. Dat is juist, maar het beleid stelt wel de randvoorwaarden om een beroep aantrekkelijker te maken. En dat is nu precies waar dit debat over gaat. We hebben al een aantal keren gezegd dat u daar het best niet te lang mee wacht. Ik ben blij dat mevrouw Deckx deze problematiek hier ter sprake brengt. Anders lijkt het erop alsof we aan het zagen zijn, en dat is niet de bedoeling.

Minister Pascal Smet: Ik heb nooit gezegd dat u daarover zaagt.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik zie in uw ogen dat u dat eigenlijk wel denkt.

Minister Pascal Smet: Dan zult u mijn ogen beter moeten leren lezen.

De voorzitter: Het bezoek in Antwerpen vervangt de voortgangsrapportage niet, tenzij de heer Voorhamme misschien minister zou worden.

Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, de gemeenteraad van Gent en ook deze commissie hebben de capaciteitsproblematiek en de planning besproken. Het kan misschien interessant zijn om Gent en Antwerpen eens naast elkaar te leggen. De wijze waarop wordt omgegaan met capaciteitsproblemen zou dan kunnen worden besproken in de commissie. Ook de kleinere gemeenten en centrumsteden kunnen daar eventueel iets van leren.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik neem aan dat dit ook tijdens de voortgangsrapportage aan bod zal komen. Die gaat niet alleen over Antwerpen en Gent.

Mevrouw Pehlivan, tijdens een bepaalde conjunctuur worden soms bepaalde beslissingen genomen. Zelfs als die conjunctuur dan verandert, worden die beslissingen toch uitgevoerd. U kent wellicht het Sint-Amanduscollege in de Oude Houtlei, in het centrum van Gent. Dat is een gigantische school die momenteel wordt omgebouwd tot appartementen voor ouderen, terwijl er in Gent een schrijnend tekort is aan plaats in de scholen.

Mevrouw Fientje Moerman: Dat beslist de stad niet, het is de inrichtende macht van het Sint-Amanduscollege die dat beslist.

Professor Bouckaert, de bibliotheek van de Rechten was een lagere stadsschool die destijds aan jullie is verkocht.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de bedreigde ontwikkelingsprojecten van de Vlaamse universiteiten - 1381 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Minister, mijn vraag gaat over de bedreigde ontwikkelingsprojecten aan de Vlaamse universiteiten. Ik kan u dezelfde vraag stellen na de paasvakantie – cut and paste – over de interuniversitaire attractiepolen (IUAP's). De problematiek is immers dezelfde. Onderwijs is voor 95 procent een gemeenschapsbevoegdheid, maar een aantal zaken zijn nog federaal. Het gaat helaas niet om de drie restbevoegdheden maar om de bevoegdheden die samenhangen met federale materies. Een daarvan is ontwikkelingssamenwerking.

Aan de Vlaamse universiteiten heerst momenteel grote ongerustheid. Aangezien de Federale Regering momenteel in lopende zaken zit, is er geen definitieve begroting voor 2011. Daardoor dreigen heel wat initiatieven in geldnood te raken.

Het probleem doet zich voor bij de dienst Universitaire Ontwikkelingssamenwerking (UOS) van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), het overlegorgaan van de Vlaamse universiteiten. VLIR-UOS financiert de samenwerkingsprogramma's, maar de dienst wacht op de bekrachtiging van zijn budget.

Het koninklijk besluit daarover moest normaal gezien in maart verschijnen, maar die deadline is niet gehaald. Door deze onzekerheid heeft de VLIR beslist geen nieuwe projecten op te

starten en een aantal geplande programma's on hold te zetten. Zo worden alle nieuwe korte opleidingsinitiatieven waarbij mensen uit ontwikkelingslanden les komen volgen aan een Vlaamse hogeschool of universiteit, tot nader order uitgesteld. Ook nieuwe programma's die uitgaan van de universiteiten zelf, moeten worden uitgesteld of opgeschoven.

Minister, technisch gezien is dat niet uw bevoegdheid. Het is echter wel een onderwijsmaterie die de algemene werking van de universiteiten beïnvloedt. Bent u op de hoogte van dit probleem?

Hebt u daarover al samen gezeten met de universiteiten? Hebt u overleg gepleegd met de federaal bevoegde minister om ervoor te zorgen dat die projecten niet plots worden afgebroken? Het probleem met de interuniversitaire actieprogramma's is net hetzelfde. Die zijn eind jaren 80 opgezet om een wetenschappelijk onderzoeksprogramma op te zetten tussen Nederlandstalige en Franstalige universiteiten. Zij worden federaal gefinancierd. Net hetzelfde probleem doet zich voor met de verlenging en de afloop van die programma's vandaag. We zitten dus met een aantal problemen. Strikt genomen is dat niet uw bevoegdheid. Het kan echter nuttig zijn om de federaal bevoegde minister achter de veren te zitten.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijn partij heeft aan het begin van de legislatuur nog een belangenconflict willen invoeren over deze kwestie. We hebben hier te maken met geïsurpeerde bevoegdheden. Het wetenschapsbeleid is Vlaams. De federale overheid heeft een aantal actieprogramma's ontwikkeld, zoals de IUAP's, die eigenlijk buiten het grondwettelijke boekje vallen.

Dit is uiteindelijk geen goede zaak. Ik vind dat er met betrekking tot dergelijke zaken een eenheid van beleid moet zijn. Dit moet tijdens de komende staatsvorming worden opgekuist. De exclusieve bevoegdheid van Vlaanderen voor het wetenschapsbeleid moet worden bevestigd. Vanaf dat ogenblik zullen we niet langer al die moeilijke coördinatieproblemen hebben.

Ik geef toe dat ik destijds als wetenschapper en als Vlaamsgezind politicus voor een dilemma stond. Ik heb destijds ook bij een interuniversitaire attractiepool gepostuleerd, maar ik heb ernaast gegrepen. Het ging om interessante projecten. Uiteindelijk is dit politiek echter niet in orde. Ik hoop dat de partijen die bij de staatsvorming betrokken zijn, deze zaak eindelijk zullen opruimen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, ik weet dat de Federale Regering die beslissing niet heeft genomen. Ik wil echter enige nuance aanbrengen. Er zijn ondertussen drie koninklijke besluiten goedgekeurd met betrekking tot de toekenning van voorlopige twaalfden voor de financiering van het beurzenprogramma, van het Noordactieprogramma en van de opleidingsinitiatieven. Hiermee heeft de VLIR enige financiële ademruimte gekregen. De onzekerheid over het totale budget voor 2011 is natuurlijk nog niet weggewerkt. Er zijn nog geen voorlopige twaalfden goedgekeurd voor het programma Eigen Initiatieven en het programma Institutionele Universitaire Samenwerking.

Op 18 februari 2011 heeft de VLIR premier Leterme en minister van Ontwikkelings-samenwerking Chastel een brief geschreven om zo snel mogelijk meer duidelijkheid te krijgen. Ze hebben daar nog niet op geantwoord. Ondertussen heeft de VLIR de financiering van nieuwe projecten on hold gezet.

Ik heb zelf overleg met de universiteiten op 2 mei 2011. Dit punt staat op de agenda. Ik zal dan horen welke acties ik volgens de universiteiten ten aanzien van de federale overheid zou moeten ondernemen.

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik hoop dat de IUAP's tijdens het overleg aan bod zullen komen. De federale overheid probeert momenteel een

verlenging voor een bepaalde periode tot stand te brengen. Dit biedt natuurlijk niet meer dan wat ademruimte. Er kan niets creatiefs meer worden gedaan. Aangezien het hoogstens om een verlenging gaat, kan er geen nieuwe call komen en kunnen geen nieuwe meerjaren-programma's van start gaan. Er is, met andere woorden, nog altijd een structureel probleem.

Verder zou ik er de voorzitter op willen wijzen dat er nog steeds een federale bevoegdheid met betrekking tot het wetenschapsbeleid is. Er is een programmatorische federale overheidsdienst (POD) Wetenschapsbeleid. Er zijn nog federale wetenschappelijke instellingen.

Ik ben het ermee eens dat we best tot homogene bevoegdheidspakketten zouden komen. Die bevoegdheid kan beter worden overgeheveld. Misschien kan de minister dit tijdens de komende Vlaamse begrotingsonderhandelingen ter sprake brengen. Indien de bevoegdheid wordt overgedragen, zal Vlaanderen voor die programma's inzake ontwikkelingssamenwerking en voor die IUAP's natuurlijk geld moeten ophoesten.

Deze week heeft een actie plaatsgevonden. Op de RTBF heeft dit veel weerklank gekregen. In Vlaanderen is dit bijna niet in de media verschenen. Ik vind dit vreemd. Het gewicht van die programma's is groter aan Franstalige zijde. Bij ons zijn er heel wat uitstekende onderzoeksprogramma's. Dit mag echter geen excuus zijn om dit in de toekomst te laten vallen. Het gaat immers om heel goede programma's. Die programma's worden regelmatig doorgelicht en geëvalueerd. Ze zijn van goede kwaliteit.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik wil me hier volledig bij aansluiten. Indien die bevoegdheid wordt overgeheveld, moet hierop geen 8/10- of 9/10-verdeling op worden toegepast. Dit gebeurt soms met betrekking tot andere bevoegdheden. Aangezien we, om het voorzichtig uit te drukken, op het vlak van innovatie niet worden verwend, moeten alle begrotingsmiddelen integraal meekomen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over geweld op school - 1624 (2010-2011)

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over gewelddelicten op scholen - 1653 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het stijgend aantal gewelddelicten op school - 1704 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voorzitter, geweld op school kennen we niet enkel in Vlaanderen. Het is een wereldwijd probleem. De scholen dragen een eigen verantwoordelijkheid om het geweld of het pestgedrag van kinderen op school aan te pakken. Het spreekt voor zich dat zij vragende partij zijn om het best mogelijke antwoord te krijgen. De Vlaamse overheid kan signalen geven over de wijze waarop dit probleem in ons onderwijssysteem het beste wordt aangepakt.

Onlangs heeft de minister van Binnenlandse Zaken cijfers vrijgegeven. In België worden elke schooldag gemiddeld zestien gewelddelicten in onderwijsinstellingen geregistreerd. In veertien van de zestien gevallen gaat het om opzettelijke slagen en verwondingen. Gemiddeld wordt per schooldag ook meer dan één seksueel misdrijf gemeld. Dit is toch vrij veel. Van 2008 tot en met het eerste kwartaal van 2010 zijn acht moorden en doodslagen geregistreerd.

Vlaanderen is goed voor 41 procent van alle geregistreerde feiten. Wallonië en Brussel vertegenwoordigen respectievelijk 46 procent en 13 procent. Hieruit blijkt dat de cijfers voor Vlaanderen tamelijk hoog liggen.

Pesterijen en ernstige geweldincidenten hebben een diepe invloed op het leven van de betrokkenen. Er zijn zelfs gevolgen in het latere beroepsleven. Geweld op school kan een opvoedingssituatie ondraaglijk maken. Het kan de omgang met medeleerlingen, leeftijdsgenoten en huisgenoten bemoeilijken. Bovendien verzielt geweld het klas- en schoolklimaat. Het versterkt de onveiligheidsgevoelens en hypothekeert het hele leerproces.

Minister, ik zal hier niet verder over uitweiden. Er zijn in elk geval voldoende redenen om hier wat aan te doen. De overheid kan signalen geven en de scholen duidelijk maken hoe ze hiermee moeten omgaan.

Waar bevinden zich de meeste problemen? Kunt u een opdeling maken per provincie, per scholennet en per studierichting? Welke initiatieven wilt u nemen om het geweld op school aan te pakken?

Volgens mij speelt de leerkracht een zeer belangrijke rol. Kan tijdens de lerarenopleiding bijkomende aandacht aan conflictpreventie worden geschonken? Hoe kunnen leerkrachten, jonge leerkrachten in het bijzonder, met conflicten en geweld op school omgaan?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, de minister van Binnenlandse Zaken heeft onrustwekkende cijfers de wereld ingestuurd. Dagelijks spelen zich in ons land zestien gewelddelicten in scholen af. In veertien van de zestien gevallen gaat het om opzettelijke slagen en verwondingen. Daarnaast blijkt dat per schooldag gemiddeld meer dan één seksueel misdrijf wordt gemeld.

In 2008 zijn in scholen 2916 gewelddelicten genoteerd. Het jaar daarop ging het om 2994 feiten. In het eerste kwartaal van 2010 ging het om 1032 gevallen. Vlaanderen is goed voor 41 procent van alle geregistreerde feiten. Wallonië tekent voor 46 procent en Brussel vertegenwoordigt 13 procent.

Slechts in een enkele krant is een nuance aangebracht. In het merendeel van de gevallen gaat het om geweld tussen leerlingen. In een veel kleiner aantal gevallen is er sprake van fysiek of verbaal geweld tussen leerlingen en leerkrachten. Bovendien gaat het merendeel van de aangiftes over kleine zaken, zoals een duw, een stoot of een belediging, en niet om typische criminele geweldpleging.

De cijfers klinken alarmerend. Elke vorm van geweld is er eentje te veel. Over de niet-geregistreerde criminaliteit in scholen is niets bekend. De minister van Binnenlandse Zaken pleit er dan ook voor dat de scholen over een eigen registratiesysteem zouden beschikken. In veel scholen wordt nu al preventief werk geleverd. Zo worden onder meer studiedagen over conflictbeheersing georganiseerd. Daarnaast is er het systeem van de time-out.

Toch horen we in de onderwijssector dat het beter kan. De leerkrachtenopleiding voorziet nog steeds niet of onvoldoende in training om preventief met geweld en conflicten om te gaan. De vertrouwensleerkrachten, die overigens zeer goed werk leveren, zijn van mening dat ze onvoldoende worden omkaderd. Sommigen stellen dat de aanwezigheid van een orthopedagoog of een kinderpsycholoog in de school of in de scholengemeenschap gedurende enkele uren per week een grote meerwaarde zou hebben. Leerkrachten zijn immers geen therapeuten.

Minister, hoe evalueert u deze cijfers? Hoe staat u tegenover de roep van sommigen om scholen met veiligheidscamera's of metaaldetectoren uit te rusten? Zou dit effectief de veiligheid bevorderen? Lijkt de mogelijke uitbouw van een intern registratiesysteem u nuttig? Welke mogelijkheden ziet u om de scholen en de leerkrachten beter te ondersteunen met betrekking tot de preventie van geweld en conflicten? Volgens mij moeten we vooral op

preventie inzetten. Ik wil hier echter aan toevoegen dat scholen onmogelijk alle conflicten en alle zorgen in de samenleving kunnen oplossen of opvangen.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Voorzitter, de vorige vraagstellers hebben de cijfers al benadrukt. Op zich zijn deze cijfers behoorlijk zorgwekkend. We moeten uiteraard eerst nagaan hoe we die cijfers willen interpreteren. Gaat het daadwerkelijk altijd om reële gewelddelicten in de werkelijke zin van het woord? We kunnen in elk geval niet ontkennen dat de stijging van het aantal aangiftes bij de politie onrustwekkend is.

Zoals de heer De Meyer al heeft aangehaald, bestaat er nog geen registratie van gewelddelicten in de scholen. Ongeveer een jaar geleden heb ik al een vraag om uitleg over de veiligheid in scholen gesteld. De minister heeft me toen geantwoord dat een opdracht was uitgeschreven en aan een gemengde ploeg van de Vrije Universiteit Brussel en de Universiteit Gent was toegewezen. Deze ploeg moest onderzoeken of een monitor voor antisociaal gedrag en onveiligheidsgevoelens bij leerlingen en leerkrachten wenselijk en haalbaar zou zijn. Ik hoop dat de minister hier een jaar later meer zicht op heeft en ons kan vertellen of er al dan niet een centraal registratiesysteem komt.

De minister heeft al een paar keer laten weten dat hij tot een integraal actieplan tegen spijbelen en antisociaal gedrag wil komen. Ik hoop dat hij in dit actieplan een aantal duidelijke doelstellingen zal formuleren. Het kan een fout zijn alles wat op een hoopje te gooien. Volgens mij moet het mogelijk zijn binnen dat actieplan nog verschillende accenten te leggen.

Het veiligheidsbeleid in de scholen is natuurlijk een zaak van de scholen zelf. Zoals de heer De Meyer al heeft gesteld, kan het Departement Onderwijs en Vorming een belangrijke rol spelen. Het kan stimuleren, informatie verstrekken en instrumenten aanreiken om een veiligheidsbeleid uit te werken.

De time-outprojecten, de persoonlijke ontwikkelingstrajecten en de preventieve maatregelen kunnen een invulling aan die doelstellingen geven. Ondanks al deze bestaande maatregelen blijft het aantal gewelddelicten echter stijgen. Het loont misschien de moeite eens na te gaan waarom er een stijging is en of we wel voldoende maatregelen nemen.

Het leren omgaan met geweld en het aanleren van sociale vaardigheden staan in de eindtermen. Uiteraard is voor de leerkracht een doorslaggevende rol weggelegd. Het klopt dat niet alle leerlingen met gedragsproblemen moeten worden doorverwezen. De leraar speelt een centrale rol in de wijze waarop dit wordt gemanaged. Ik vraag me dan ook af of dit element in de lerarenopleiding voldoende aanwezig is.

Ik verwijs hier ook naar het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (VSKO), dat vindt dat de komst van een kinderpsycholoog in de school welkom zou zijn. Het zou voor scholen makkelijker moeten worden hier een beroep op te doen. Daarnaast verwijs ik naar de aanpak in Nederland. Ginds bestaat een centraal registratiesysteem. De minister heeft in het verleden verklaard dat zijn administratie daar een kijkje zou gaan nemen. Tot slot verwijs ik naar het antwoord dat de minister vorig jaar heeft gegeven. Hij heeft toen verklaard dat hij dit zeker zou concretiseren.

Minister, stoken de cijfers over het stijgend aantal geregistreerde geweldincidenten in de Vlaamse onderwijsinstellingen met de signalen die u ontvangt? Bent u bereid verder onderzoek te voeren naar de oorzaak van deze stijging? In welke mate komt deze onderzoeksvraag aan bod in de onderzoeksopdracht die u hebt uitgeschreven?

Welke precieze timing stelt u met betrekking tot het actieplan voorop? U hebt al meermaals naar het voorjaar van 2011 verwezen. Ik heb ergens gelezen dat het rapport in juli 2011 klaar zou zijn. Kunt u ons een goed zicht op de timing geven? Kunt u ons garanderen dat dit onderdeel in het geïntegreerd actieplan voor spijbelen zal worden opgenomen?

Welke voorstellen tot aanpassing van de lerarenopleiding hebt u? Tijdens een commissievergadering in 2007 is duidelijk verklaard dat dit punt in de lerarenopleiding zou worden opgenomen. Wordt daar nu al dan niet voldoende aandacht aan besteed? Op welke manier komt dit in de opleiding aan bod?

Bent u het eens met de stelling dat in de scholen meer kinderpsychologen of orthopedagogen aanwezig zouden moeten zijn? Hoe kunt u dit eigenlijk wat stimuleren?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Voorzitter, ik had ook een vraag om uitleg voorbereid. Ik was echter te laat. Ik ben in elk geval blij dat de vorige sprekers al deze vragen hebben gesteld. Ik sluit me hier dan ook heel graag bij aan.

De cijfers over geweld op school zijn daarnet al meegedeeld. Eigenlijk kan dat niet. De school moet een veilige omgeving zijn. Kinderen komen van thuis. De Vlaamse Scholierenkoepel (VSK) vangt ook signalen op. Blijkbaar antwoorden leerlingen vaak negatief op de vraag of ze zich op school veilig voelen. Het gaat hier dan ook om een belangrijk probleem.

De scholieren die effectief gewelddadig gedrag stellen, vormen een marginale minderheid. Er moet echter tegen deze scholieren worden opgetreden. Er is hier al gevraagd hoe we de leerkrachten kunnen ondersteunen en hoe we conflictbeheersing in de lerarenopleiding kunnen opnemen.

Aan de andere kant moeten leerkrachten zich ook veilig voelen. Soms voelen leerkrachten zich bedreigd. Misschien moeten zij ook tegen een zeker onveiligheidsgevoel worden gewapend.

Er lopen momenteel een aantal projecten. De heer De Meyer heeft verwezen naar de time-outprojecten, waarbij leerlingen voor korte tijd uit de schoolomgeving worden gehaald om aan hun gedrag te werken. Binnen de scholen wordt ook het herstelgericht groepsoverleg (hergo) gebruikt.

Minister, ik wil me aansluiten bij een aantal pertinente vragen. Hebt u zicht op het aantal geweldplegingen? Is er een toename? Bestaan hier cijfers over? Lijkt het uitbouwen van een intern registratiesysteem u nuttig? Hoe wordt dit punt in de leerkrachtenopleiding opgenomen?

Er is ook een vraag over veiligheidscamera's en metaaldetectoren gesteld. De VSK is hier geen voorstander van. Volgens de VSK zou dit het onveiligheidsgevoel veeleer bevorderen dan wegnemen. Ik zou graag uw mening kennen.

Bestaat de mogelijkheid de time-outprojecten uit te breiden? Hebben in het licht van hergo al overlegmomenten plaatsgevonden? Heeft dit project enig effect gehad? Wordt dit intens begeleid? Ik kan me voorstellen dat u hier nu niet onmiddellijk op kunt antwoorden.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, ik heb momenteel geen zicht op het aantal gewelddelicten in scholen. Ik heb al eerder uitgelegd hoe dit komt. De cijfers die in de media zijn verschenen, zijn afkomstig van de politiediensten. Het gaat om gegevens uit de politiestatistieken. De heer De Meyer heeft deze cijfers terecht genuanceerd. We moeten altijd opletten met cijfers die worden gepubliceerd.

Ik ontvang momenteel geen signalen van de scholen over een stijging van geweldincidenten. Ik ontken niet dat er in bepaalde gevallen problemen zijn. We moeten er echter voor opletten zelf geen problemen te creëren. Dit geldt onder meer voor de boodschappen die we brengen over de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep. Dit betekent niet dat er geen problemen zijn. We moeten echter nadenken over de effecten van wat we zelf zeggen. Het komt erop neer dat

we soms bijna zelf volkswijsheden creëren of in stand houden. Dit is een algemene vaststelling.

De scholen signaleren geen plotse stijging van het aantal geweldincidenten. Dit betekent niet dat er niets gebeurt. Ik heb al eerder verklaard dat we de wenselijkheid en de haalbaarheid van een monitoring van antisociaal gedrag en onveiligheidsgevoelens bij leerlingen en van onveiligheidsgevoelens bij leerkrachten onderzoeken.

Dat onderzoek is toegewezen en loopt momenteel. We moeten wachten op de resultaten, die in het najaar klaar zouden moeten zijn. Ik wacht op die resultaten vooraleer ik hierover inhoudelijke uitspraken wil doen.

We hebben al heel wat initiatieven genomen om de scholen te ondersteunen in hun omgang met geweld op school. Er is de samenwerking tussen de scholen en de politie in het verlengde van de omzendbrief PLP 41. Er zijn time-outprojecten en er is het hergo. Ik ga ervan uit dat dit allemaal loopt. Ik heb geen signalen opgevangen dat er problemen zouden zijn.

Het is niet de taak van de minister te verklaren of er al dan niet metaaldetectors of veiligheidscamera's moeten komen. Ik zal mijn persoonlijke mening geven. Omzendbrief PLP 41 biedt de scholen de mogelijkheid samen met de lokale politie de schoolsituatie en de schoolomgeving te analyseren. Op basis van dit overleg kunnen beide partners samen de nodige maatregelen treffen.

Dit lijkt me het meest aangewezen bestuursniveau om dit te laten gebeuren. De scholen en de lokale gemeenschap, vertegenwoordigd door de politie en de burgemeester, zijn het best geplaatst om de context in de schatten waarin bepaalde fenomenen al dan niet plaatsvinden.

Ik ben geen voorstander van Amerikaanse toestanden, waarbij aan elke schoolpoort metaaldetectors staan opgesteld. In bepaalde gevallen kan dit nuttig zijn, in andere gevallen is dit niet nuttig. We moeten dat goed afwegen. Dat moet op het lokale bestuursniveau gebeuren. Volgens mij moeten we niet aan symptoombestrijding doen. We kunnen het best niet met metaaldetectors werken. Het is mogelijk dat een school ooit een incident heeft gekend. De plaatsing van een metaaldetector wekt echter de indruk dat er elke dag zware problemen met wapens zijn. We moeten op de onbewuste, indirecte communicatie letten.

Er wordt volop aan het actieplan voor spijbelen en antisociaal gedrag gewerkt. Als ik me niet vergis, bepaalt de timing dat dit voor de zomer moet worden afgewerkt.

De initiële lerarenopleiding schenkt aandacht aan wat een beginnende leraar moet kennen en kunnen. Dit staat beschreven in de basiscompetenties. Het staat de onderwijsinstellingen vrij zelf opleidingen te organiseren en hierin zelf bepaalde aandachtspunten naar voren te schuiven. Ik leg enkel de basiscompetenties en geen specifieke thema's op. Normaal gezien, moet een opleiding voldoende basis bieden om onder meer aan conflicthantering te werken.

We zullen de lerarenopleidingen evalueren. Het is de bedoeling met betrekking tot de inhoud van de lerarenopleidingen wat dwingender op te treden. We zullen nagaan of hier een draagvlak voor bestaat. Ik hoor in het Vlaams Parlement vaak dat dit wenselijk is. We zullen met deze input rekening houden.

Daarnaast is er ook de nascholing en de vorming van leerkrachten. Het thema herstelgerichte methodieken is dit schooljaar een van de thema's van de prioritaire nascholing. Om de scholen nog meer bewust te maken van het belang van een herstelgerichte aanpak van incidenten, hebben we hier uitdrukkelijk om gevraagd.

Dit schooljaar worden, in samenwerking met de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, gratis infosessies over geweldpreventie in het onderwijs georganiseerd. Deze sessies worden met de steun van het Europees Sociaal Fonds georganiseerd en vinden in elke provincie tweemaal plaats. Het gaat telkens om een groep van vijftien deelnemers, waarvan maximaal één deelnemer per school. Het gaat om peer learning. Wie iets leert, moet in staat zijn de opgedane kennis aan het schoolteam over te dragen.

Tot slot bestaan er op de nascholingsmarkt heel wat nascholingsinitiatieven met betrekking tot geweld op school. De scholen kunnen hier uiteraard ook gebruik van maken.

Globaal genomen, deel ik de mening dat leerkrachten geen therapeuten zijn of moeten zijn. Leerkrachten moeten wel worden voorbereid op de omgang met antisociaal gedrag van leerlingen. Volgens mij komen we hier met de net vermelde maatregelen aan tegemoet.

Bovendien kunnen de scholen op de ondersteuning van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) rekenen. De scholen zijn uiteraard een uitgelezen partner om bepaalde problemen bij jongeren te detecteren. Indien dit gedrag zodanige vormen aanneemt dat de school, ondanks de ondersteuning door het CLB, er geen weg meer mee weet, kan ze de hulp van de partners in de hulpverlening inroepen. Het gaat dan om organisaties uit de welzijnssector.

Dit kan natuurlijk beter op elkaar worden afgestemd. In het nieuwe ontwerp van decreet betreffende de leerlingenbegeleiding zullen we de afstemming tussen de beleidsdomeinen Onderwijs en Welzijn verder perfectioneren.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Ik dank de minister voor zijn duidelijk antwoord. We moeten eerst de resultaten van de studie afwachten. Dan zullen we over veel meer concrete cijfers beschikken. We moeten echter niet overdrijven. Zoals daarnet is verklaard, blijft elk geweldfeit er eentje te veel. We kunnen naar een utopische samenleving streven, maar er zullen hier en daar altijd problemen zijn.

De rol en de functie van de scholen en van de leerkrachten is heel belangrijk. Leerkrachten, in het bijzonder jongere leerkrachten, moeten hiertegen gewapend zijn. Ze moeten hiermee kunnen omgaan. Ik spreek me hier niet over uit. In bepaalde scholen waar zich geweldfeiten voordoen, zullen de leerkrachten hier ook mee worden geconfronteerd. Het gaat dan om geweld van anderen ten aanzien van hun persoon. Het is mogelijk dat er ook dergelijk geweld wordt gebruikt. Het lijkt me dan ook interessant die relatie te onderzoeken. Dit houdt in dat de gegevens moeten worden verfijnd. We moeten nagaan waar er geweld is en we moeten nagaan of de leerkrachten die daar les geven, ook met geweld ten aanzien van hun persoon worden geconfronteerd. Daarnaast is natuurlijk ook de samenwerking met de lokale overheid en met de welzijnssector van belang.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik ben het eens met het genuanceerd antwoord van de minister. We moeten de problemen onderkennen. We mogen ze niet onder de mat vegen, maar we moeten ze zeker ook niet onnodig uitvergrooten. Dit zou enkel averechtse effecten hebben.

Het is een goede zaak dat in de lerarenopleiding en nog meer in de nascholing voldoende aandacht aan conflictbeheersing wordt besteed. Leerkrachten kunnen op dat vlak nog sterker worden gevormd. In de nascholing mag zeker nog heel wat gebeuren.

In normale situaties denk ik niet dat camera's, metaaldetectors en dergelijke voor een bijkomende veiligheid zorgen. Ze kunnen zelfs een averechts effect hebben. Ik wil echter benadrukken dat scholen en leerkrachten onmogelijk alle nieuwe maatschappelijke problemen kunnen oplossen. Indien dit het verwachtingspatroon zou zijn, moeten we voor andere en nieuwe scholen en voor bijkomend personeel in de scholen zorgen. Het is trouwens niet de taak van de onderwijsinstellingen alle maatschappelijke problemen op te lossen. Ik vind niet dat de scholen er blind voor moeten zijn. Ik pleit enkel voor een genuanceerde benadering.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: We moeten uiteraard genuanceerd zijn. We moeten de problemen niet opblazen. Daarnaast moeten we ook niet proberen bepaalde zaken onder de mat te schuiven of te minimaliseren.

Ik kan beamen dat we de cijfers moeten interpreteren. We moeten daar voorzichtig mee zijn. Het gaat hier echter om cijfers van de politiediensten. Verschillende leden van deze commissie hebben zelf in het onderwijs gestaan. Ik kan me voorstellen dat een schooldirectie drie keer nadenkt alvorens naar de politie te stappen. Ze zal eerst tussen de betrokken leerlingen bemiddelen en proberen het zelf op te lossen. Indien dit niet lukt, zal ze met de ouders praten. Indien dit niet lukt, zal ze er het CLB bij betrekken. Als blijkt dat dit allemaal niet helpt, zal ze misschien de politie raadplegen. Het is natuurlijk mogelijk dat de feiten vanaf de eerste keer al zo dramatisch zijn dat ze er meteen de politie bij moet halen.

Als we zelf een monitoring zouden doen naar gewelddelicten en asociaal gedrag, dan zouden we veel meer feiten registreren. Daarmee wil ik niet zeggen dat er op elke school een probleem is met bijvoorbeeld wapens. Er is echter wel een maatschappelijke tendens waarbij geweld steeds meer een plaats vindt en waarin de discipline minder streng is dan vroeger. De relatie tussen leerkracht en leerling vroeger was helemaal anders dan de relatie tussen leerkracht en leerling nu, zeker in het secundair onderwijs. Ik vind het dan ook belangrijk dat u als minister een signaal geeft en zegt dat u geweld op school eenvoudigweg niet tolereert. Misschien hebt u dat al eens gezegd naar aanleiding van een interview, maar nu zegt u dat we er best niet te veel aandacht aan besteden omdat we op die manier het probleem alleen vergroten. Het is echter uw rol en bevoegdheid – een minister geniet toch enig aanzien – om dat te verwoorden aan de scholen. U moet de scholen vragen daar heel veel aandacht voor te hebben in hun beleid.

Ik zeg niet dat u nog niet hebt gecommuniceerd. In uw antwoord geeft u echter aan dat u onderzoek voert en dat u vindt dat de scholen zelf maatregelen moeten nemen en overleg moeten plegen met de politie. Dat is waar, maar dan zitten we al een stap verder, als er echt problemen zijn. Dan wordt een school verplicht om een beleid ter zake uit te stippelen.

Ik heb het gevoel, minister, dat u er zelf niet zo veel aandacht aan besteedt. U vindt dat de zaken niet overdreven moeten worden. Ik vind echter dat u uw rol heel ondergeschikt maakt. U zou meer moeten nadenken over wat u zelf kunt doen.

U zegt ook dat dit probleem wordt opgenomen in het spijbelactieplan dat normaal dit voorjaar zou worden uitgebracht. Ik hoorde net dat het er pas in de zomer zou zijn. Hoe kan het spijbelactieplan een geïntegreerde aanpak bevatten, terwijl u de resultaten van het onderzoek dat u voert naar de haalbaarheid van de monitoring voor antisociaal gedrag pas in het najaar hebt? Die kunnen dus niet in dat actieplan zitten.

Minister Pascal Smet: Mevrouw De Knop, ik zou willen vragen om de tape van wat u nu zegt, eens af te spelen voor uzelf. Het is heel raar wat u daar allemaal zegt. U doet alsof ons onderwijssysteem heel centraal is aangestuurd. U zit in die logica. Dat is een beetje de Franse logica. Het is uw recht om dat te vinden. Daar zijn ongetwijfeld voordelen aan, maar ook nadelen. U doet echter alsof ik vanuit het ministerie van Onderwijs alle knopjes heb om alles aan te sturen, en dat niet zou doen. Zo is het helaas niet.

Wij vertrekken vanuit het systeem dat de scholen veel autonomie hebben. We vinden dat de wijsheid zich bij de scholen bevindt en dat de directie en de leerkrachten in nauw overleg met de lokale gemeenschap de zaken moeten aanpakken. U bent intussen zelf burgemeester geworden. Dan weet u toch ook wat voor belangrijke rol een burgemeester daarbij speelt. Indien ik burgemeester was en op mijn grondgebied scholen had met problemen, dan zou ik alle actoren bij elkaar brengen om te kijken hoe het probleem kan worden opgelost. Dat is typisch voor een burgemeester.

Ik zeg hier vandaag heel duidelijk dat ik niet vind dat er in de scholen metaaldetectoren aanwezig moeten zijn. We hebben beslist dat het prioritair nascholings-thema zeer gericht is. We hebben in de lerarenopleiding de basiscompetenties ingevoerd. Ik heb al gezegd dat we die zullen aanscherpen en evalueren.

Wat vraagt u nu concreet? Wat moet ik nog meer doen? Ik kan morgen afkondigen dat ik tegen geweld op de scholen ben en dan ook vraag om geen geweld meer te gebruiken. Bij jonge rebellen lukt dat de tegengestelde reactie uit. U vraagt mij om een statement te doen tegen geweld. Uiteraard ben ik tegen geweld. Ik ken niet veel mensen die voor geweld zijn. Ik begrijp dan ook niet goed wat uw punt is.

Mevrouw Irina De Knop: Minister, u beschikt over heel veel oratorisch talent om zaken te verdraaien. Volgens mij zijn er veel dingen die u preventief kunt doen. U kunt meer doen dan wat u vandaag doet. U zegt dat er al van alles loopt en dat er niets bijkomends moet worden gedaan. U wacht op de volgende cijfers met wellicht opnieuw een vraag van een parlements lid waarop u dan weer kunt antwoorden. Ik kijk in elk geval uit naar de resultaten van het onderzoek. Dan zullen we misschien meer weten.

Er zijn collega's die gevraagd hebben of die time-outprojecten volstaan of dat daar meer voor kan gebeuren. Zijn er vragen van scholen om meer te doen over geweldpreventie? Is er een bevraging gebeurd? Er kan zoveel gebeuren, maar het is niet aan ons om te zeggen wat het exact moet zijn. Als minister moet u bezorgd zijn.

Ik weet dat wij geen centraal aangestuurd systeem hebben. Er zijn echter zoveel zaken die we voor ons onderwijs wel regelen vanuit Brussel. Vorige week is hier een halfuur gedebatteerd over gezondheid en gezond eten op school. Hebben wij daar dan wel iets over te zeggen? Neen toch, maar daar wordt in de scholen wel aan gewerkt.

Minister Pascal Smet: Mevrouw De Knop, ik heb toch gezegd dat het niet aan de minister is om de hoeveelheid mayonaise op een broodje smos te bepalen.

Mevrouw Irina De Knop: Daar wordt al heel wat beleid rond gevoerd in scholen. Er zijn al heel wat projecten geweest die dat stimuleren. Zo is er ook al veel gebeurd over duurzaam naar school gaan. Het mobiliteitsprobleem is nochtans ook niet uw probleem. Daar is tijdens de vorige legislatuur veel geld aan gependend.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Minister, ik ben wel tevreden met uw antwoord. Het was een hele oplijsting. Ik zal het allemaal nog eens nalezen. Een aantal zaken herken ik omdat ze zijn doorgedrongen op het veld. Ik ben nog niet zo lang weg uit het veld.

Uiteraard speelt de school daarin een belangrijke rol. De school neemt zelf maatregelen inzake geweldpreventie en jonge leerkrachten. Mevrouw Pehlivan verwees naar de jonge leerkrachten die binnenkomen en misschien niet voldoende bewapend zijn vanuit de lerarenopleiding. Ook hierin speelt de school een belangrijke rol. Zij moet die jonge leerkrachten opvangen en mee begeleiden.

We mogen de zaken ook niet veralgemenen. Er zijn ook heel veel scholen die niets te maken hebben met geweld. Andere scholen krijgen daar veel meer mee te maken.

Ik ben tevreden met uw antwoord, wat niet wegneemt dat we deze zaak zullen opvolgen. Een school moet immers een veilige omgeving blijven voor iedereen.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik wil even de link maken met een vroeger debat waar we het hebben gehad over herinneringseducatie en vredesopvoeding. Vredesopvoeding kan een herinnering gebruiken om te pleiten voor vrede, en dus geen geweld. Het gaat dan over conflictbeheersing, conflicthantering. Het is meer dan de pure herinnering van wat er is gebeurd.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Mevrouw Vermeiren verwijst naar de praktijk. Ik moet de minister gelijk geven dat geweld in scholen in de eerste plaats in die scholen zelf moet

worden opgelost. Daarbij is het nuttig dat zowel lokale besturen als de minister de tools geven aan de leerkrachten om daar op de juiste manier mee om te gaan. Het lijkt me echter helemaal fout te stellen dat wij op dit niveau alles moeten regelen en daar straffe uitspraken over moeten doen. Dat zal op het terrein geen enkel verschil maken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■